

Europa bogata językami

Trendy w strategiach i praktykach dotyczących wielojęzyczności w Europie

[Liliana Szczuka-Dorna]

Projekt *Language Rich Europe (Europa bogata językami)* jest współfinansowany przez Komisję Europejską w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Przedsięwzięcie to ma na celu:

- umożliwienie wymiany dobrych praktyk w promowaniu dialogu międzykulturowego i inkluzji społecznej poprzez nauczanie i uczenie się języków;
- promowanie europejskiej współpracy w opracowywaniu polityki językowej i strategii językowych w kilku sektorach edukacyjnych oraz społeczeństwie w szerszym tego słowa znaczeniu;
- podnoszenie w społeczeństwie świadomości na temat rekomendacji Unii Europejskiej i Rady Europy promujących uczenie się języków i różnorodność językową w całej Europie.

Fundacja Instytut Jakości w Edukacji (FIJED) jest partnerem British Council w Polsce w realizacji projektu *Language Rich Europe (LRE)*, w którym uczestniczy ponad 20 krajów i regionów europejskich. Przedsięwzięcie to jest realizowane przez konsorcjum ponad 30 partnerów. FIJED jest jednym z partnerów strategicznych, odpowiedzialnych za ewaluację całego projektu.

Naszymi sponsorami są Rosetta Stone i Oxford University Press. Pełna lista partnerów projektu *Europa bogata językami* jest dostępna na stronie internetowej: <http://languagerichblog.eu/our-partners/>.

Etapy działań projektowych

Pierwszym etapem projektu było przeprowadzenie badań oraz ich analiza przez partnerów społecznych. Badania odnoszą się do ośmiu domen. Domena 1. Meta-domena zwana *Dokumentami i bazami danych* zawiera informacje na temat przepisów prawnych i dokumentów dotyczących polityki językowej w każdym z krajów, a także informacje o sposobie,

w jakim gromadzi się dane na temat różnorodności językowej. Domena 2. *Edukacja na etapie przedszkolnym*, domena 3. *Edukacja w szkole podstawowej*, a domena 4. *Edukacja w szkole w średniej*. Domena 5. odnosi się do *Edukacji na poziomie wyższym*, domena 6. *do Mediów audiowizualnych i prasy*, domena 7. *do Usług publicznych i przestrzeni publicznej*, natomiast 8. *do Biznesu*.

Badania zostały przeprowadzone przez sieć naszych partnerów w Komitecie Nadzorującym pod kierunkiem Babylon Centre for Studies of the Multicultural Society w Tilburgu w Holandii. W przypadku pierwszych czterech domen, z których zebrano wyniki na poziomie krajowym, analitycy opracowali odpowiedzi na podstawie badań źródłowych i opinii ekspertów. W przypadku badań na poziomie miast, w Tilburgu opracowano wskazówki ich przeprowadzenia. Zostały one zrealizowane przy użyciu kwestionariuszy i korespondencji e-mailowej z przedstawicielami władz miast, a także przy wykorzystaniu badań źródłowych. Dane w dziedzinie biznesowej zostały zebrane przy pomocy kwestionariuszy i podczas wywiadów przeprowadzanych telefonicznie. Wyniki badań zostaną umieszczone w publikacji, która ukaże się pod koniec 2012 r. Jednym z jej elementów jest Raport krajowy zawierający wyniki przeprowadzonych badań.

W trakcie badania postawiono szereg pytań. Oto kilka z nich: Jak umożliwić imigrantom uczącym się języka kraju zamieszkania zachowanie znajomości języka kraju, z którego pochodzą? Do jakiego stopnia język angielski zdominował inne języki? Nauka ilu języków powinna być obowiązkowa

w szkole podstawowej i średniej? Jak można zapewnić lepszą naukę języków? Jak rozpowszechnione jest nauczanie języków poprzez przedmioty takie jak geografia czy historia? Jak ważne jest, aby nauczyciele języków i uczniowie wyjeżdżali do kraju, w którym używa się języka, którego nauczają lub którego się uczą? Czy brakuje nauczycieli języków? Naukę jakich języków oferuje się w instytucjach szkolenia i kształcenia zawodowego oraz w szkołach wyższych? Jakie korzyści wynikają z umieszczania napisów w filmach w porównaniu ze stosowaniem dubbingu? Jak firmy mogą włączyć edukację językową w swoje strategie zarządzania zasobami ludzkimi i strategiami komunikacyjnymi? W jaki sposób partnerzy społeczni mogą pracować wspólnie w celu promowania nauki języków?

Badania przeprowadzono w 69 instytucjach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz 65 uniwersytetach w krajach i regionach uczestniczących w projekcie. W przypadku domeny dotyczącej usług publicznych i przestrzeni publicznej przeprowadzono je w 63 miastach w krajach i regionach uczestniczących w projekcie. Jeśli chodzi o biznes, badania przeprowadzono w 484 firmach czterech rodzajów, w których znalazły się banki, hotele, supermarkety i firmy budowlane działające w krajach i regionach uczestniczących w projekcie.

Następnie w drugim etapie rozpoczęto cykl warsztatów i konsultacji (trzy warsztaty w kraju każdego partnera) w celu przedyskutowania rezultatów i wprowadzenia rekomendacji. W Polsce rozpoczęcie dialogu i dyskusji z przedstawicielami badanych domen miało miejsce 25 maja br. Kolejne konsultacje odbyły się 20 listopada br. i zostały zorganizowane przy współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie. Następne spotkanie partnerów oraz wybranych przedstawicieli reprezentujących domenę odbyło się 3-4 grudnia br. w ramach konferencji w Londynie. Ostatnie konsultacje w Polsce zostaną przeprowadzone w styczniu 2013 r.

Podsumowanie oraz przedstawienie rekomendacji i tematów z dyskusji na poziomie krajowym i europejskim będzie miało miejsce na konferencji w Brukseli w marcu 2013 r. Grupa 1200 decydentów i praktyków w zakresie edukacji, biznesu i usług publicznych będzie prowadzić dyskusję na temat tego, jak możemy zmienić i ulepszyć politykę językową oraz

Konferencja inauguracyjna program LRE w Polsce (25.05.2012). Na zdjęciu Marin Hope - koordynator projektu.

strategie językowe w celu zapewnienia rozwoju społeczeństw bardziej bogatych językowo w Europie.

[Ponad 50 proc. firm bierze pod uwagę umiejętności językowe podczas etapu rekrutacji, dlatego nasze systemy edukacji muszą zapewnić dobre i efektywne nauczanie języków w celu zwiększenia szans poszczególnych osób na rynku pracy.]

Projekt LRE jest innowacyjny z kilku powodów. Według naszych badań, ponad 50 proc. firm bierze pod uwagę umiejętności językowe podczas etapu rekrutacji, dlatego nasze systemy edukacji muszą zapewnić dobre i efektywne nauczanie języków w celu zwiększenia szans poszczególnych osób na rynku pracy. To, że pracownicy służby zdrowia posługują się wieloma językami, może uratować komuś życie. Europejski dobrobyt zależy od umiejętności budowania zaufania i efektywnej komunikacji z partnerami międzynarodowymi w Chinach, Indiach, Ameryce Łacińskiej, Azji Wschodniej, Afryce i na Bliskim Wschodzie. Tradycyjne języki komunikacji międzynarodowej lub *lingua franca* już nie wystarczają.

*** Szczegółowe informacje dotyczące projektu znajdują się na stronie: www.languauge-rich.eu oraz na blogu <http://languagerichblog.eu>.**

[dr Liliana Szczuka-Dorna]

Absolwentka filologii angielskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodologii nauczania języka angielskiego i public relations, a także Master of Business Administration w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu i Georgia State University (USA). Jest prezesem Zarządu Stowarzyszenia Akademickich Ośrodków Nauczania Języków SERMO. Od 1996 r. kieruje Centrum Języków i Komunikacji Politechniki Poznańskiej. Prowadzi wykłady w zakresie komunikacji interpersonalnej i komunikacji międzykulturowej w biznesie. Koordynatorka projektu LRE.